

ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน THE USAGE OF INFORMATION TECHNOLOGY OF REGISTERED NURSES IN PRIVATE HOSPITAL

วรารณ พุ่มยี่แห *

Waraporn Poomyeewha *

สาขาการจัดการเทคโนโลยี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน และเปรียบเทียบลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน และระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน จำนวน 173 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเอฟ (F-Test) และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Schffe's Method)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี และมีระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมง 2) พยาบาลวิชาชีพมีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก 3) พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านवेशเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ เทคโนโลยีสารสนเทศ, ระบบสารสนเทศ, พยาบาลวิชาชีพ

* ผู้ประสานงาน: วรารณ พุ่มยี่แห

อีเมล: S57562802004@ssru.ac.th

Abstract

This research aimed to investigate information technology usages of registered nurses in private hospitals, and to compare the usage of information technology of registered nurses in private hospitals classified by different personal attributes, including working experiences and information technology usage time length. The sample included 173 registered nurses in private hospitals. A questionnaire was used as a research tool to collect data. Statistics for analyzing data were percentage, mean, standard deviation, F-test and multiple comparisons by Scheffe's method.

From the research result, it can be concluded as follows: 1) most registered nurses had work experiences of no more than 10 years and spent the time more than 2 hours for using information technology; 2) information technology usage of registered nurses was relatively high; 3) registered nurses who had different work experiences used information technology in medical records at different levels, with the statistical significant level of 0.05.

Keywords: Information Technology, Information System, Registered Nurse

บทนำ

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในงานสารสนเทศทางการแพทย์ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพยาบาลนั้นมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญช่วยสนับสนุนในการตัดสินใจ การบริหารทางการแพทย์ (อัมรวัตร์ อรรถชัยวัฒน์ และคณะ, 2556) รวมถึงการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพ ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ก่อให้เกิดแนวทางการสื่อสารที่รวดเร็ว สมบูรณ์ ทันเวลา สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดการข้อมูลได้ตามความต้องการ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในโรงพยาบาลสามารถปรับใช้ได้หลายหน่วยงาน เช่น แผนกเวชระเบียน แผนกผู้ป่วยใน แผนกผู้ป่วยนอก แผนกการเงิน แผนกเภสัชกรรม เป็นต้น ทำให้สามารถให้บริการผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว เพิ่มความสะดวกให้กับพยาบาลวิชาชีพในการสืบค้นประวัติและข้อมูลต่าง ๆ

ของผู้ป่วยได้ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกันสามารถเข้าถึงข้อมูล ตลอดจนแลกเปลี่ยนข้อมูลทางการพยาบาลระหว่างกันได้

พยาบาลวิชาชีพมีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาพยาบาลและการให้บริการผู้ป่วย อาจกล่าวได้ว่า พยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและสัมผัสกับผู้ป่วยมากที่สุด ตั้งแต่ขั้นตอนแรกรับจนถึงขั้นตอนสุดท้าย อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีสารสนเทศได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ในงานของโรงพยาบาล เพื่อสนับสนุนการรักษาพยาบาลและการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการพยาบาล พัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อให้เกิดคุณภาพทางการพยาบาล เกิดผลลัพธ์ทางการพยาบาล และผลลัพธ์ด้านสุขภาพผู้ป่วยที่ดีที่สุดในปัจจุบันเป็นผลดีต่อผู้ป่วย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 312 คน จากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ยุทธ ไกยวรรณ, 2548) และใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 173 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่มงาน ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยนอก จำนวน 33 คน พยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยใน จำนวน 75 คน พยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานผู้ป่วยวิกฤต จำนวน 48 คน และ พยาบาลวิชาชีพกลุ่มงานวิชาการและบริการเสริม จำนวน 17 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ในการทำงาน และระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ใช้รูปแบบคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 33 ข้อ แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเวชระเบียน ด้านการรักษาพยาบาล และด้านระบบข้อมูลฯ ใช้รูปแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) สร้างขึ้นตามวิธีที่เรียกว่า Likert Scale โดยแต่ละข้อจะมีเกณฑ์คำตอบให้เลือก 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้ง 3 ด้าน

สำหรับแบบสอบถามดังกล่าวได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้ (Try Out) กับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ (Reliability Analysis) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัค (Cronbach ,1990) มีค่าเท่ากับ 0.959

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วงเวลาที่ใช้เก็บข้อมูลระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 ซึ่งหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จ มีข้อมูลที่สมบูรณ์และสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้ จำนวน 173 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) โดยการทดสอบเอฟ (F-test) และเมื่อพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงใช้การเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple Comparison) โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) (Scheffe, 1959)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 67.60 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10 ปี	117	67.60
10 – 20 ปี	37	21.40
21 – 30 ปี	19	11.00
รวม	173	100.00

ผลการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมง จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 37.60 รองลงมา มีระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 และมีระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 1-2 ชั่วโมง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 ดังแสดงตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	62	35.80
1 – 2 ชั่วโมง	46	26.60
มากกว่า 2 ชั่วโมง	65	37.60
รวม	173	100.00

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ ด้านเวชระเบียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยภาพรวมของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.830 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.443 รองลงมา คือ ประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.740

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.424 และประสิทธิภาพในการทำงานไม่เกิน 10 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.610 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.429 ดังแสดงตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพด้านเวชระเบียน จำแนกตามประสิทธิภาพในการทำงาน

ประสิทธิภาพในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
ไม่เกิน 10 ปี	3.610	0.429	มาก
10-20 ปี	3.830	0.443	มาก
21-30 ปี	3.740	0.424	มาก
รวม	3.670	0.438	มาก

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ ด้านเวชระเบียน จำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.730 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.400 รองลงมา คือ ระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.670 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.476 และระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 1-2 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.600 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.437 ดังแสดงตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพด้านเวชระเบียน จำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ระยะเวลาในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	3.670	0.476	มาก
1-2 ชั่วโมง	3.600	0.437	มาก
มากกว่า 2 ชั่วโมง	3.730	0.400	มาก
รวม	3.670	0.438	มาก

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ ด้านการรักษายาบาล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.110 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.533 รองลงมา คือ ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.910 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.546 และประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.840 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.567 ดังแสดงตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพด้านการรักษายาบาล จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
ไม่เกิน 10 ปี	3.910	0.546	มาก
10-20 ปี	4.110	0.533	มาก
21-30 ปี	3.840	0.567	มาก
รวม	3.940	0.549	มาก

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ ด้านการรักษาพยาบาล จำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 4.050 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.508 รองลงมา คือ ระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 1-2 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.890 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.525 และระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.870 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.597 ดังแสดงตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพด้านการรักษาพยาบาล จำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ระยะเวลาในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	3.870	0.597	มาก
1-2 ชั่วโมง	3.890	0.525	มาก
มากกว่า 2 ชั่วโมง	4.050	0.508	มาก
รวม	3.940	0.549	มาก

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ ด้านการระบบข้อมูลฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.940 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.533 รองลงมา คือ ประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.900 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.616 และประสบการณ์ในการทำงาน 21-30 ปี มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.900 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.515 ดังแสดงตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของ
พยาบาลวิชาชีพด้านระบบข้อมูลฯ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
ไม่เกิน 10 ปี	3.900	0.616	มาก
10-20 ปี	3.940	0.533	มาก
21-30 ปี	3.900	0.515	มาก
รวม	3.910	0.586	มาก

ผลการวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ ด้านระบบข้อมูลฯ จำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ ระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากกว่า 2 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.950 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.507 รองลงมา คือ ระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 1-2 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.930 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.720 และระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศน้อยกว่า 1 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) = 3.840 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.555 ดังแสดงตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของ
พยาบาลวิชาชีพด้านระบบข้อมูลฯ จำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศ

ระยะเวลาในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ
น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	3.840	0.555	มาก
1-2 ชั่วโมง	3.930	0.720	มาก
มากกว่า 2 ชั่วโมง	3.950	0.507	มาก
รวม	3.910	0.586	มาก

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเอฟ (F-test) โดยวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ผลการวิเคราะห์พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโดยภาพรวม ได้ค่า $F = 1.953$ และ $P\text{-value} = 0.145$ ซึ่งแสดงว่า พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านเวชระเบียน ได้ค่า $F = 3.771$ และ $P\text{-value} = 0.025$ ซึ่งแสดงว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
2. ด้านการรักษาพยาบาล ได้ค่า $F = 2.240$ และ $P\text{-value} = 0.110$ ซึ่งแสดงว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ด้านระบบข้อมูลยา ได้ค่า $F = 0.059$ และ $P\text{-value} = 0.943$ ซึ่งแสดงว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลการวิเคราะห์โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน จะมีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านเวชระเบียนแตกต่างกัน จึงแสดงการเปรียบเทียบรายคู่ (Multiple comparison) โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method) ซึ่งผลการเปรียบเทียบลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ ด้านเวชระเบียน พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 10-20 ปี มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 10 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงการเปรียบเทียบรายคู่ในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบรายคู่ของลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพด้านเวชระเบียน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงาน	$\bar{x}$	ไม่เกิน 10 ปี	10-20 ปี	21-30 ปี
ไม่เกิน 10 ปี	3.61	-	-.216*	-.124
10-20 ปี	3.83	.216*	-	.092
21-30 ปี	3.74	.124	-.092	-

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยวิเคราะห์ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผลการวิเคราะห์พบว่า ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโดยภาพรวม เมื่อทำการทดสอบด้วยสถิติเอฟ (F-test) ได้ค่า $F = 1.510$ และ $P\text{-value} = 0.224$ ซึ่งแสดงว่า พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนที่มีระยะเวลาในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่แตกต่างกัน มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. ด้านเวชระเบียน ได้ค่า $F = 1.102$ และ $P\text{-value} = 0.335$ ซึ่งแสดงว่าลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่าง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ด้านการรักษาพยาบาล ได้ค่า $F = 2.031$ และ $P\text{-value} = 0.134$ ซึ่งแสดงว่าลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ด้านระบบข้อมูลยา ได้ค่า $F = 0.644$ และ $P\text{-value} = 0.527$ ซึ่งแสดงว่าลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า

1. ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนารักษ์ หลุ่มเพ็ด (2554) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสภาพการใช้สารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พยาบาล

วิชาชีพมีความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับที่มาก ช่วยทำให้การปฏิบัติงานด้านวิชาชีพสะดวกยิ่งขึ้น ลดเวลาการค้นหาเอกสาร เนื่องจากสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยได้อย่างรวดเร็ว

2. ลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชนด้านเวชระเบียน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวันเพ็ญ เวชกามา (2557) ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านการจัดการเวชระเบียนผู้ป่วยในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้ในระบบเวชระเบียนมีส่วนช่วยทำให้การบริหารจัดการเอกสารต่าง ๆ เป็นหมวดหมู่ สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็วโดยข้อมูลที่ได้มีความแม่นยำ และชัดเจน ส่งผลทำให้พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น ด้านการรักษาพยาบาล ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของภาวิณี วรรณศรี (2557) ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีความจำเป็นในการใช้สารสนเทศในการปฏิบัติงานด้านการรักษาพยาบาลผู้ป่วยในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า พยาบาลวิชาชีพมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่ไปกับงานด้านวิชาชีพ สามารถตรวจสอบข้อมูลการรักษาพยาบาล ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตลอดจนการทวนคำสั่งการตรวจรักษาของแพทย์เพื่อทำให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยได้ทันทั่วทั้งที่ ด้านระบบข้อมูลยา ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวลีทิพย์ สุดแสง (2558) แสดงให้เห็นว่า เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพด้านการใช้ยา โดยพยาบาลวิชาชีพสามารถค้นหาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ของยาในโรงพยาบาล ประวัติการแพ้ยาของผู้ป่วย ตลอดจนระบบการแจ้งเตือนเมื่อพบการสั่งยาที่ผู้ป่วยแพ้ ซึ่งช่วยผู้ป่วยได้รับความปลอดภัยมากขึ้น

3. เมื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านเวชระเบียน แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Eley et al. (2008) โดยพบว่าปัจจัยด้านประสบการณ์มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสมาชิกพยาบาลในสหพันธ์พยาบาลออสเตรเลีย แสดงให้เห็นว่า พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าจะได้รับสิทธิ์การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยตรง โดยไม่ต้องร้องขอรหัสผ่านเข้าสู่ระบบในช่วงแรกเหมือนพยาบาลวิชาชีพใหม่ ทำให้พยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์มากกว่า สามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและง่ายกว่า ส่งผลให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้นตามไปด้วย และเมื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพที่มีระยะเวลาในการใช้

เทคโนโลยีสารสนเทศที่แตกต่างกัน มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ว่า พยาบาลวิชาชีพลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ประกอบกับงานด้านวิชาชีพที่เหมือนกัน เช่น ประวัติผู้ป่วยในอดีตและปัจจุบัน ข้อมูลตารางแพทย์ การนัดหมายแพทย์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พยาบาลวิชาชีพจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการใช้งานระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อช่วยได้รับข้อมูลที่รวดเร็วและแม่นยำ

ผลการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลเอกชน พบว่า มีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 57.23 โดยมีผลการวิเคราะห์เนื้อหาและจำแนกหมวดหมู่ของความคิดเห็นสรุปดังต่อไปนี้

1. ด้านเวชระเบียน มีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 50.87 ดังนี้

1.1 เทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นในการค้นประวัติของผู้ป่วย ทำให้สะดวกรวดเร็วมากขึ้น อยากให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้มากกว่านี้

1.2 สามารถดูเวชระเบียนผู้ป่วย ข้อมูลต่างๆ ในระบบคอมพิวเตอร์ได้สะดวก ทันที โดยไม่ต้องรอแฟ้มประวัติผู้ป่วย

1.3 สามารถใช้สารสนเทศในการตรวจสอบเวชระเบียนผู้ป่วย โปรแกรมบันทึกเวชระเบียน การลงระบบวินิจฉัยโรค โดยใส่รหัสโรค (International Classification of Diseases; ICD) ทำให้สามารถตรวจสอบประวัติผู้ป่วยได้ทันที

1.4 มีการปกปิดข้อมูลได้ดี และใช้ Password ในการเข้าใช้งาน

2. ด้านการรักษาพยาบาล มีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 42.77 ดังนี้

2.1 มีการบันทึกประวัติการรักษาพยาบาลอย่างครบถ้วนทั้งของแพทย์และของทีมพยาบาลที่ให้การรักษายาผู้ป่วย ช่วยให้การตรวจสอบประวัติการรักษาง่ายขึ้น ทำให้มีเวลาให้การพยาบาลผู้ป่วยมากขึ้น

2.2 มีความรวดเร็วจากการส่งข้อมูลทางสารสนเทศ สามารถทำการนัดหมาย บันทึกข้อมูลรายละเอียดของการรักษา ติดตามผลตรวจทางห้องปฏิบัติการการแพทย์ได้

2.3 ข้อมูลเป็นมาตรฐานในการดูแลรักษา สามารถใช้ในการศึกษาข้อมูลทางการแพทย์ เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพต่อผู้รับบริการ คิดเป็นร้อยละ 10.81 ของผู้แสดงความคิดเห็นนี้

3. ด้านระบบข้อมูลยา มีผู้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คิดเป็นร้อยละ 28.90 ดังนี้

3.1 มีระบบป้องกันการฉีดยาซ้ำซ้อน การแจ้งเตือนการแพ้ยา เมื่อเข้าสู่ระบบ

3.2 จากการใช้งานระบบยา ช่วยให้เบิกจ่ายยาได้รวดเร็ว ทันต่อการรักษาตามแผนการรักษาของแพทย์ และช่วยลดความผิดพลาดลงได้

3.3 สามารถหาข้อมูลเกี่ยวกับยาทางระบบได้ เนื่องจากมีการใช้ยาหลายประเภท และในบางครั้งมียาตัวใหม่ ๆ อาจจำเป็นต้องได้รับข้อมูลเกี่ยวกับยาเพื่อนำมาใช้กับผู้ป่วยให้ถูกวิธี และถูกต้อง และทราบถึงข้อมูลของยา ตลอดจนผลข้างเคียงที่อาจเกิดกับผู้ป่วย

สรุปผลการวิจัย

พยาบาลวิชาชีพส่วนใหญ่มีลักษณะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านระบบเวชระเบียน ด้านการรักษาพยาบาล และด้านระบบข้อมูลยา แสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อวิชาชีพพยาบาลมากขึ้น อีกทั้งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณภาพทางการแพทย์ โดยช่วยอำนวยความสะดวกในการทำงาน เพื่อให้การบริการทางการแพทย์และบริการทางสุขภาพมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานมากยิ่งขึ้น ควรส่งเสริมให้พยาบาลมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น เพื่อพัฒนาและส่งเสริมงานด้านการพยาบาลให้มีประสิทธิภาพและเกิดความเชี่ยวชาญในเฉพาะด้าน ปรับระบบการทำงานให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาด้านการพยาบาลให้ดียิ่งขึ้น ทั้งตัวพยาบาลเองและต่อหน่วยงาน

เอกสารอ้างอิง

- ภาวิณี วรรณศรี. (2557). *ความต้องการและการใช้สารสนเทศของพยาบาลผู้ป่วยใน ศูนย์
ศรีพัฒน์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. (การค้นคว้าแบบอิสระปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2548). *สถิติวิจัยทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริม
กรุงเทพ.
- รัตนภรณ์ หลุมเพ็ด. (2554). *การใช้สารสนเทศของพยาบาลในกลุ่มโรงพยาบาลกรุงเทพ
ภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- วลีทิพย์ สุดแสง. (2558). *การใช้สารสนเทศของผู้บริหารการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชนเขต
สุภาพที่ 5*. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).
- วันเพ็ญ เวชกามา. (2557). การใช้สารสนเทศของเจ้าพนักงานเวชสถิติในโรงพยาบาล สังกัด
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข. *สุทธิปริทัศน์*. 28(86),
16-34.
- อัมราภัสร์ อรรถชัยวัจน์, อีรพร สิริอังกูร, นันทรัตน์ ศรีนุ่นวิเชียร, และ จุฑารัตน์ เพ็ญเขตต์
วิทย์. (2556). *แนวทางการจัดสารสนเทศทางการพยาบาลในโรงพยาบาล*. นนทบุรี:
สำนักงานพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.
- Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5th ed. New York:
Harper Collins Publishers.
- Eley, R., Fallon, T., Soar, J., Elizabeth, B., and Hegney, D. (2008). Nurses'
confidence and experience in using information technology. *Australian
Journal of Advanced Nursing*. 25(3), 23-35.
- Scheffe, H. (1959). *The Analysis of Variance*. New York: John Wiley & Sons.